

LECTIO DIVINA

L-EWWEL HADD TAR-RANDAN (A)

Mt 4,1-11

Meta jitkellem mit-tentazzjonijiet ta' Ġesù fid-deżert, l-ewwel vanġelu (dak ta' Marku) jillimita ruħu għal ftit kliem: "L-Ispirtu ħarġu fid-deżert, u baqa' fid-deżert ebgħin jum, jiġġarrab mix-xitan. Kien jgħix mal-bhejjem selvaġġi u kienu jaqduh l-aŋġli." (Mk 1,12-13). L-evanġelista kellu f'moħħu juri li l-eżistenza kollha ta' Ġesù, rappreżentata f'dawk l-"erbgħin jum" (u dak kollu li dawn ifissru fl-Iskrittura), kienet taqbidha kontinwa bejn Ġesù u x-xitan. Aktar tard il-komunità nisranija kompliet tiżviluppa r-riflessjoni teoloġika moħħija wara din l-esperjenza ta' Ġesù. Ir-rakkont ta' Mattew huwa xhieda ta' dan.

Il-komunità nisranija tal-bidu rnexxielha tara xebh bejn l-esperjenza ta' Ġesù u dik tal-poplu ta' Izrael fid-deżert. Fl-istess ħin rnexxielha tara d-differenza bejniethom: waqt li Izrael wieġeb għall-imħabba u t-tenerezza ta' Alla bl-infedeltà u d-diżubbidjenza tiegħu (ara Hos 11,14), Ġesù wieġeb bl-ubbidjenza u l-fedeltà tiegħu sal-aħħar għar-rieda tal-Missier. Hekk Ġesù jsir mudell għal kull dixxiplu tiegħu, imsejjaħ biex ikun u jgħix bħala iben veru tal-Missier.

It-tentazzjonijiet ta' Ġesù jfakkruna fi tliet tentazzjonijiet ta' Izrael fid-deżert: it-tgergir tal-poplu meta naqsu l-ikel u l-atteggjament tiegħu quddiem il-manna (Eż 16), il-protesta tiegħu meta naqsu l-ilma u d-dubju dwar il-preżenza ta' Alla f'nofsu (Es 17), u l-idolatrija rappreżentata fl-għoġol tad-deheb (Eż 32). Kull waħda minn dawn it-tentazzjonijiet tixhet dawl fuq ir-relazzjoni tagħna ma' xi realtà partikulari: l-ewwel waħda mal-affarijiet maħluqa, it-tieni ma' Alla, it-tielet mal-oħrajn.

L-ewwel tentazzjoni: **Ġesù baqa' sajjem għal erbgħin jum u erbgħin lejl, u fl-aħħar ħadu l-ġuħ. U resaq it-tentatur u qallu: "Jekk inti Bin Alla, ordna li dan il-ġebel isir ħobż." Izda Ġesù wieġbu: "Hemm miktub: 'Il-bniedem mhux bil-ħobż biss jgħix, iżda b'kull kelma li toħroġ minn fomm Alla'."**

Mingħajr ikel il-bniedem ma jgħix. Fid-deżert Alla qal lil Mosè: "Ara, se nibgħatilkom xita ta' ħobż mis-sema. Il-poplu kollu joħroġ u jiġbor minn jum għal ieħor kemm ikun jeħtieġ għall-ġurnata, biex hekk inġarrabhom..." (Eż 16,4). U "Mosè qalilhom: 'Dan hu l-ikel li l-Mulej takom biex tieklu. Dan hu li l-Mulej ordnalkom: Kull wieħed minnkom jiġbor minnu daqs kemm jista' jiekol... Hadd ma għandu jħalli minnu għal filgħodu.' Izda ma semgħux minn Mosè. Xi wħud minnhom ħallew għal filgħodu, u ddewdilhom u tħassar." (Eż 16,15-16.19-20).

Alla għadda l-poplu tiegħu mill-prova tal-ġuħ u l-manna biex jedukah juża tajjeb il-ġid tal-art u jgħallmu jafda fil-providenza tiegħu. Bl-istess mod Ġesù jgħallimna nitolbu: "Hobżna ta' kuljum aġhtina illum..." (Mt 6,11). Izda aħna mhux faċli nikkuntentaw ruħna b'dak li hu

bizżejjed għalina *llum*; qatt m'aħna kuntenti b'li għandna, irridu dejjem aktar; insibuha diffiċli nafdaw fil-Providenza t'Alla.

Ittentat huwa wkoll li juża s-setgħa tiegħu biex jipproduci "ħobż" għalih innifsu, Ġesù jappella għall-Iskrittura li tgħid: "Il-bniedem mhux bil-ħobż biss jgħix, iżda b'kull kelma li toħroġ minn fomm Alla." B'dan il-mod Ġesù jwissina dwar il-mod żbaljat li bih nirrelataw mal-ġid tad-dinja. Li nkunu xħaħ, li nippruvaw naħżnu għall-gejjieni, li nippruvaw niksbu dak li fir-realtà nisgħu ngħaddu mingħajru, jew inkella li nużaw ħażin il-ġid li Alla jipprovdielna, li naħlu u nberbqu, eċċ., huma kollha azzjonijiet imnebbħin mix-xitan. "Għalhekk ngħidilkom: 'Tinkwetawx ruħkom għal ħajjtkom, x'se tieklu jew x'tixorbu...'" (ara Mt 6,25-34)

It-tieni tentazzjoni: **Mbagħad ix-xitan ħadu miegħu fil-Belt imqaddsa, qiegħdu fuq il-quċcata tat-tempju, u qallu: "Jekk inti Bin Alla, inxtehet għal isfel, għax hemm miktub li 'lill-anġli tiegħu jordnalhom jieħdu ħsiebek', u li 'fuq idejhom jerfghuk, ħalli ma taħbatx riġlek ma' xi ġebla'. Qallu Ġesù: "Hemm miktub ukoll, 'Iggarrabx lill-Mulej Alla tiegħek'."**

Il-proposta tax-xitan did-darba hija saħansitra bbażata fuq l-Iskrittura. L-aktar mod sottili li bih jaħdem ix-xitan huwa meta jipprova jilbes libsa reliġjuża, jinqeda saħansitra b'dak li hu qaddis, jilbes ta' "anġlu tad-dawl" (ara 2Kor 11,14). L-għan tiegħu hu li jinqeda bl-istess affarijiet ta' Alla biex ibiegħdna minn Alla. F'din it-tentazzjoni hija fil-periklu r-relazzjoni tagħna ma' Alla. Ix-xitan jipprova jdaħħlilna f'moħħna li Alla ma jzommx kelmtu, iwiegħed li jkun magħna iżda fil-waqt tal-prova jħallina weħidna. Dan id-dubju jqanqal fina x-xewqa li nitoblu 'sinjali' lil Alla. Imkaxkar minn din it-tentazzjoni, fid-deżert il-poplu ta' Alla jasal biex jistaqsi: "Il-Mulej fostna jew le?" (Ez 17,7).

Aħna naqgħu f'din it-tentazzjoni kull meta niddubitaw il-preżenza ta' Alla f'ħajjitna u l-imħabba tiegħu għalina, kull meta nitolbuh jagħtina xi sinjal, kull meta nippretendu li jgħinna għax aħna tiegħu, jew nitolbuh jeħlisna mit-tbatija, eċċ. Din it-tentazzjoni tikxef tip ta' relazzjoni żbaljata ma' Alla, u għalhekk turi li għadna ma nafuhx.

It-tielet tentazzjoni: **Għal darb'oħra x-xitan ħadu miegħu fuq muntanja għolja ħafna, urieh is-saltniet kollha tad-dinja u l-glorja tagħhom, u qallu: "Dawn kollha nagħtihom lilek jekk tinxtehet tadurani". Mbagħad Ġesù qallu: "Itlaq, xitan! Għax hemm miktub: 'Lill-Mulej, Alla tiegħek, għandek tadura, u lilu biss taqdi'."**

Din hija t-tentazzjoni tal-poter, tal-ħakma fuq l-oħrajn. L-għażla hi bejn li niddomina jew li naqdi. Il-poplu fid-deżert għejja jistenna lil Alla l-ħaj u ħalaq idolu biex jadura lilu (Ez 32). Il-poplu rnextielu jagħmel alla b'idejh, kif jogħgob lilu, biex jista' jiddominah hu u jadurah. Il-poter hu forma ta' idolatrija. F'dawk li 'naħkem' fuqhom inkun nadura lili nnifsu.

Ġesù qatt ma miel quddiem ebda idolu (speċjalment l-idolu tal-poter) imma fittex biss li jadura u jisma' lill-Missier, li talbu jaqdi lil ħutu u jagħti ħajtu għalihom (ara Mt 20,28). Ix-xewqa li niddomina fuq l-oħrajn, li nkun moqdi minnhom, li nippromwovi l-kult lejn il-persuna tiegħi, li nikseb unuri u privileġġi, eċċ., dawn ma jigux minn Alla imma mix-xitan.

Kontra dawn it-tliet tentazzjonijiet il-Kelma ta' Alla tissuġġerixxi t-tliet armi qawwija tas-sawm, it-talb u l-karità. Kontra l-ewwel tentazzjoni (dik tal-kilba għall-ġid materjali): is-sawm, bħala distakk mis-sikurezza tagħna u aktar dipendenza fuq Alla. Kontra t-tieni waħda

(dik tar-relazzjoni żbaljata ma' Alla): it-talb, bħala relazzjoni vera ma' Alla. Kontra t-tielet waħda (dik tal-poter fuq l-oħrajn): il-karità, bħala mħabba li taf taqdi u tmut għal dawk li tħobb.

Fl-aħħarnett, fir-rebħa ta' Ġesù fuq ix-xitan naraw kemm hu veru li, "għad li kellu n-natura ta' Alla, (Ġesù) ma qagħadx ifittex tiegħu li hu daqs Alla..." (Fil 2,6-8). Ix-xitan jindirizzah bħala Bin Alla, u jisfidah: "Jekk int Bin Alla, ordna li dan il-ġebel isir ħobż... Inxtehet għal isfel...". Bħala Bin Alla Ġesù seta' tabilhaqq jagħmel dan. Imma hu f'ebda mument ma ried japprofitta mill-fatt li hu "daqs Alla" biex juri li hu Alla, imma "xejjen lilu nnifsu" u "għamel lilu nnifsu ubbidjenti sal-mewt, anzi sal-mewt tas-salib!" Hekk fuq is-salib isseħħ ir-rebħa definittiva ta' Ġesù fuq ix-xitan. Sa fuq is-salib ix-xitan baqa' jittentah (ara Mt 27,39-43), u sa fuq is-salib Ġesù baqa' jirbaħ! Fis-Salib ir-rebħa tagħna fuq ix-xitan!

MEDITATIO

Fejn narahom/inħosshom dawn it-tentazzjonijiet ta' Ġesù fil-ħajja tiegħi? *(Nieqaf fuq kull waħda minnhom u nirrifletti).*

Kif qed ngħixhom?... Kif qed nikkumbattihom?... Kemm qed jirnexxili nirbaħhom?...

ORATIO - CONTEMPLATIO

Nikkontempla lil Ġesù Msallab, rebbieħ fuq ix-xitan. Fih nilmaħ u bil-qawwa tiegħu nirbaħ it-tentazzjonijiet kollha tiegħi. Inħalli lilu jirbaħ fija.

(ara t-II Lezzjoni tal-Uffiċċju tal-Qari tal-Ewwel Hadd tar-Randan: *Mid-Diskorsi tal-Isqof Santu Wistin fuq is-Salmi*).